

Ildgruben reinbeitedistrikt
v/Stig Lifjell, postboks 3008 Grubhei
8603 MO I RANA

Trondheim, 28.06.2021

Deres ref.:

Vår ref. (bes oppgitt ved svar):
2020/14186

Saksbehandler:
Anders Braa

Avslag på søknad om ekstraordinær skadefelling av jerv i region 7, Nordland, vårvinteren 2021

Vi viser til søknader og anmodninger om å felle jerv fra

- Ildgruben reinbeitedistrikt via epost fra Statsforvalteren i Nordland av 20. april 2021
- Hemnes kommune av 14. april 2021
- Saltfjellet reinbeitedistrikt av 13. april 2021
- Håfjell beitelag og Ballangen sau og geit av 5. april 2021
- Johan Rødås, videresendt fra Statsforvalteren i Nordland 12. mars 2021
- Voengelh Njaarke reinbeitedistrikt videresendt fra Statsforvalteren i Nordland 5. mai 2021

Vi viser også til foreløpig svar fra direktoratet til noen av brevene over av 21. april 2021.

Vi viser også til beslutninger om ekstraordinære skadefellinger som direktoratet har fattet av eget tiltak gjennom vårvinteren 2021 og som kommer søknaden fra Håfjell beitelag og Ballangen sau og geit i møte. Beslutningene er lagt ut på www.miljovedtak.no.

Vedtak

Miljødirektoratet avslår søknadene om å felle jerv i region 7.

Vedtaket er fattet etter naturmangfoldloven § 18 første ledd b), jf. rovviltforskriften § 13. Du finner [naturmangfoldloven](#) og [rovviltforskriften](#) i sin helhet på Lovdata.no.

[Representantforslag 163 S \(2010-2011\)](#) (Stortinget.no) ligger også til grunn for vurderingene.

Kort om bakgrunnen for saken

Jerven er fredet. Det er likevel mulig å felle jerv, blant annet for å hindre skade på husdyr eller tamrein. Vilkårene for fellingstillatelsen er at fellingene ikke skal være til skade for bestandens overlevelse, og at formålet ikke kan bli oppnådd på annen tilfredsstillende måte.

Stortingets rovviltforlik fra 2011 gir føringene for forvaltningen av rovvilt i Norge. Den todelte målsettingen i forliket, som vektlegger både rovviltbestandens overlevelse og hensynet til levedyktige beitenæringer, er det grunnleggende prinsippet i forvaltningen.

Stortinget har fastsatt et nasjonalt mål om 39 årlige kull av jerv med delmål fordelt på fem av de åtte rovviltregionene. De regionale rovviltnemndene har i sine forvaltningsplaner for rovvilt lagt grunnlaget for en geografisk differensiert forvaltning innenfor regionene, med prioriterte jerveområder og prioriterte beiteområder.

Det går fram av rovviltforliket at det er et mål at lisensfelling skal være det primære virkemiddelet for å regulere jervebestanden for å forhindre skader på husdyr og tamrein. Ekstraordinære uttak av valpekull av jerv over tid, kan på denne måten reduseres til et minimum. Med ekstraordinære uttak mener vi våre vedtak eller beslutninger om skadefelling av jerv, som Statens naturoppsyn gjennomfører i tråd med fellingsinstruksen.

Bestandssituasjonen og overvåkingen av jerv i region 6

Stortinget har fastsatt følgende bestandsmål for jerv, målt i årlige valpekull:

- Antall valpekull for landet: 39
- Antall valpekull for regionen: 10

Tall fra overvåkingen av jerv i regionen viser følgende:

- Påviste valpekull i 2020: 12
- Påviste valpekull i perioden 2018, 2019 og 2020: 11, 11 og 12
- Gjennomsnittlig antall valpekull etter ekstraordinære uttak de siste tre årene: 11,3
- Påviste valpekull hittil i sesongen: 6. 1 av disse er tatt ut av Statens naturoppsyn med hjemmel i lov om dyrevelferd. Rapport om antall ungekull av jerv i regionen for 2021 publiseres av Rovdata 1. oktober.

Skadesituasjonen og erstatninger for rovviltskader i region 7

Statsforvalteren i Nordland utbetalte i 2020 erstatninger for 1160 sau/lam som tap til jerv. Statsforvalteren i Nordland utbetalte også erstatning for 1272 tamrein som tap til jerv i Nordland reinbeiteområde i reindriftsåret 2019/2020.

Miljødirektoratets vurderinger

Rovviltnemnda vedtok en lisensfellingskvote på 19 jerver i regionen. Totalt er 14 døde jerver belastet kvoten i vinterens lisensfellingsperiode fram til 15. februar. Etter lisensfellingsperioden har Statens naturoppsyn felt 2 valper i Narvik kommune etter at mora er vurdert som død av ukjent årsak.

Vi har lagt vekt på følgende i vurderingen vår:

- skadehistorikken og skadepotensialet på sau og tamrein i regionen
- bestandssituasjonen for jerv i regionen
- den geografiske differensieringen av prioriterte beiteområder og forvaltningsområdet for jerv nedfelt i forvaltningsplanen

- rovviltnemndas årlige prioritering av aktuelle områder for uttak
- den nasjonale bestandsstatusen for jerv

Lisensfelling har ikke vært tilstrekkelig for å redusere skadepotensialet fra jerv for beitenæringen i ett område i Narvik i vår. Vi har derfor vedtatt å iverksette ekstraordinært uttak der uten at det har lyktes Statens naturoppsyn å felle jerv.

Vi har vurdert opplysningene i de ulike brevene gjennom vårsesongen. Det ikke er grunnlag for å gi tillatelse til å felle jerv i region 7, ut over de beslutningene om skadefelling vi har gitt vårsesongen 2021.

Klagerett

Dere kan klage på vedtaket, jf. forvaltningsloven kap. VI. Fristen for å klage er tre uker fra dere har mottatt dette brevet. Klagen sendes til Miljødirektoratet.

Hilsen
Miljødirektoratet

Dette dokumentet er elektronisk godkjent

Susanne Hanssen
Fung. seksjonsleder

Anders Braa
seniorrådgiver

Kopi til:

Rovviltnemnda i region 7	c/o Fylkesmannen i Nordland, Moloveien 10	8002	BODØ
Statsforvalteren i Nordland	Postboks 1405	8002	Bodø
Klima- og miljødepartementet	Postboks 8013 Dep	0030	OSLO
Landbruks- og matdepartementet	Postboks 8007 Dep	0030	OSLO
Mattilsynet	Postboks 383	2381	Brumunddal

Vedlegg

1 Grunnlag for skadefelling av jerv våren 2021

Grunnlag for skadefelling av jerv i Norge våren 2021

1. Bakgrunn

Alle partiene på Stortinget inngikk i 2011 et rovviltforlik¹ som gir føringer for forvaltningen av rovvilt i Norge. Den todelte målsettingen i forliket, som vektlegger både rovviltbestandens overlevelse og hensynet til levedyktige beitenæringer, er det grunnleggende prinsippet i forvaltningen.

Stortinget har fastsatt et nasjonalt mål om 39 årlige kull av jerv med delmål fordelt på fem av de åtte rovviltregionene². (Se tabell 1.) De regionale rovviltnemndene har i sine forvaltningsplaner for rovvilt lagt grunnlaget for en geografisk differensiert forvaltning innenfor regionene, med prioriterte jerveområder og prioriterte beiteområder.

Det går fram av rovviltforliket at lisensfelling skal være det primære virkemiddelet for å regulere jervebestanden, og at ekstraordinære uttak av valpekull av jerv over tid skal reduseres til et minimum. Med ekstraordinære uttak mener vi våre vedtak eller beslutninger om å felle jerv, som Statens naturoppsyn gjennomfører i tråd med fellingsinstruksen.

[Naturmangfoldloven](#) og [rovviltforskriften](#) utgjør de juridiske rammene for vedtakene våre om skadefelling (Lovdata.no). [Representantforslag 163 S \(2010-2011\)](#) (Stortinget.no) ligger også til grunn for vurderingene våre.

2. Miljødirektoratets vurdering av skadesituasjonen i 2021

Jerven er fredet etter naturmangfoldloven. Unntaksbestemmelsene i lovens § 18 første ledd b) gjør det likevel mulig å felle jerv, blant annet for å hindre skade på husdyr eller tamrein. Et generelt vilkår for en fellingstillatelse, er at den ikke er til skade for bestandens overlevelse, og at formålet ikke kan bli oppnådd på annen tilfredsstillende måte.

Miljødirektoratet konstaterer at lisensfelling som virkemiddel for å redusere skader av jerv i enkelte områder ikke har gitt resultatene vi ønsker. Vi vurderer det derfor som nødvendig å gjennomføre ekstraordinære uttak i løpet av vinteren og våren 2021. Disse blir primært gjennomført i prioriterte beiteområder som i langvarig tid har hatt skader på sau og/eller tamrein.

¹ [Rovviltforliket](#) (Stortinget.no)

² [St.meld. nr. 15 \(2003-2004\) Rovvilt i norsk natur](#) (Regjeringen.no)

Vi legger følgende til grunn for vurderingene våre: føringene i de regionale forvaltningsplanene og den differensierte forvaltningen av jerv; vurderinger av bestandstall og fellingen av jerv de siste årene (se punkt 4); skadehistorikken/skadepotensialet i de ulike områdene (se punkt 5). Prioriteringene kan endres etter hvert på bakgrunn av resultater fra det pågående overvåkingsarbeidet.

3. Om overvåkingen av jerv i Skandinavia

Offentlige vedtak som kan få følger for naturmangfoldet skal så langt det er rimelig bygge på vitenskapelig kunnskap om artenes bestandssituasjon, hva som påvirker bestanden og effekten av påvirkningene. Vi er derfor avhengige av gode bestandstall for å følge opp rovviltpolitikken.

Rovdata har ansvaret for det nasjonale overvåkingsprogrammet i Norge, som er en del av den felles skandinaviske overvåkingen. Miljødirektoratet og Naturvårdsverket har utarbeidet felles retningslinjer og metodikk for overvåkingen av jerv. Rovdata har ansvaret for å formidle, drifte og utvikle nasjonalt overvåkingsprogram for rovvilt og er den sentrale leverandøren av data om status og utvikling i rovviltbestandene til alle forvaltningsledd.

Som en del av arbeidet med ett, felles overvåkingsprogram for rovvilt i Skandinavia, leverer Rovdata bestandsstatusrapporter for Norge og samlet for Norge og Sverige. Rapporteringsfristen for overvåking av jerv i Norge er 1. oktober hvert år.

4. Bestandssituasjonen for jerv i 2021

Fellesrapporten "Bestandsstatus for store rovdyr i Skandinavia 3-2020" (Mattisson m.fl. 2020) gir den siste oversikten over verifiserte valpekull av jerv i Skandinavia, fordelt mellom Norge og Sverige. Den gir også et bestandsestimat basert på registreringene av kull i begge landene.

Det ble i 2020 påvist 164 valpekull av jerv: 101 i Sverige og 63 i Norge. Den skandinaviske jervebestanden i 2020 beregnes til 1 069 jerv som er ett år eller eldre. Anslagsvis 382 av disse jervene holder til i Norge. Årets bestandsestimat er litt høyere enn i fjor for Skandinavia som helhet (5,5 %), med en registrert økning på 14 % i Norge og 1 % i Sverige, sammenliknet med 2019.

NINA-rapport 1874 gir den siste oversikten over verifiserte valpekull av jerv i hver region, og for hele landet. I årene 2018-2020 ble det registrert henholdsvis 58, 62 og 63 kull på landsbasis. Vi konstaterer at tallet på kull er høyere enn det nasjonale bestandsmålet på 39 årlige kull av jerv, når vi ser på bruttotall kull. Av de 63 registrerte kullene i 2020 ble det gjennomført hiuttak i ni tilfeller, slik at netto tall før beitesesongen 2020 var 54 kull. I tillegg til hiuttak av 21 valper, ble det felt 34 jerver på skadefelling i perioden 10. september 2019 til 9. september 2020.

Vi har omfattende kunnskap om den samlede belastningen jervebestanden blir utsatt for. Rovdata vurderer den genetiske situasjonen for jerv i Sør-Norge som utfordrende, på grunn av liten utveksling av individer fra nordøst til områdene vest for Østerdalen. Utover enkelte påkjørsler og predasjon, skjer avgangen av jerv i hovedsak gjennom lisensfelling og skadefelling, slik at miljøforvaltningen har god oversikt over den samlede belastning.

Tabell 1 (hentet fra NINA Rapport 1874). Antall registrerte ynglinger i perioden 2018-2020 og et bestandsestimat på antall jerv ett år og eldre i Norge. Region 1 (Vestland, Rogaland og Vest-Agder); region 2 (Aust-Agder, Vestfold og Telemark og Buskerud); region 3 (Oppland); region 4 (Østfold, Oslo og Akershus); region 5 (Hedmark); region 6 (Møre og Romsdal og Trøndelag); region 7 (Nordland); region 8 (Troms og Finnmark).

Forvaltningsregion	Nasjonalt bestandsmål	2018	2019	2020	Gjennomsnitt	Antall jerv
1	-	1	0	0	0,3	2,1
2	-	0	0	0	0	-
3	4	4	8	8	6,7	41,8
4	-	0	0	0	0	-
5	5	15	12	8	11,7	73,1
6	10	17	18	17	17,3	108,6
7	10	11	11	12	11,3	71,0
8*	10 (3)	10 (4)	13 (5)	18 (7)	13,7	85,6
Sum	39	58	62	63	61	382,2

* tallene i parentes angir valpekull av jerv i Finnmark fylke. Antall kull inkluderer ev. hiuttak som er gjennomført i perioden.

I den norske lisensfellingsperioden for jerv, 10. september 2019-15. februar 2020, ble det til sammen felt 72 dyr av en samlet kvote på 120 jerv. Av disse ble 21 felt på skadefelling, men belastet lisensfellingkvoten. Tabell 2 viser det samlede antallet felte dyr i perioden 10. september 2019-9. september 2020. Det har hittil i liten grad blitt åpnet for lisensfelling av jerv i Sverige, men årlig skjer det enkelte tilfeller av skadefelling. I tilsvarende periode ble det registrert 31 døde jerver, de fleste felt på skadefelling, i Sverige.

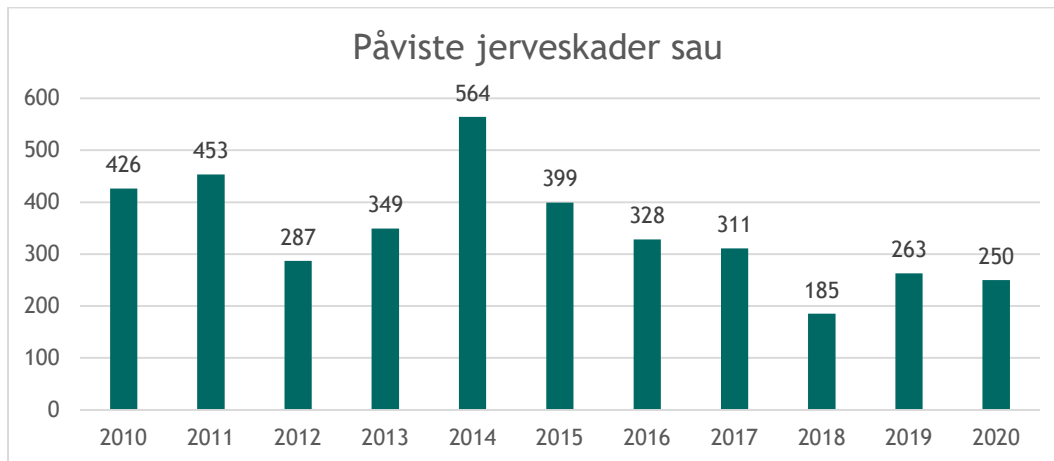
Tabell 2. Kvoter og felte jerv i Norge 10. september 2019-9. september 2020

Forvaltningsregion	Kvoter lisensfelling	Belastet lisenskvote	Skadefelling 16. februar - 9. september 2020
Region 1 - Vestlandet	8	-	1
Region 2 - Sør-Norge	2	-	0
Region 3 - Oppland	10	8	5
Region 4 - Oslo, Akershus, Østfold	-	-	0
Region 5 - Hedmark	22	18	6
Region 6 - Midt-Norge	28	24	7
Region 7 - Nordland	16	6	6
Region 8 - Troms og Finnmark	34	16	16
Totalt	120	72	41

5. Skadesituasjon og erstatning for rovviltskader

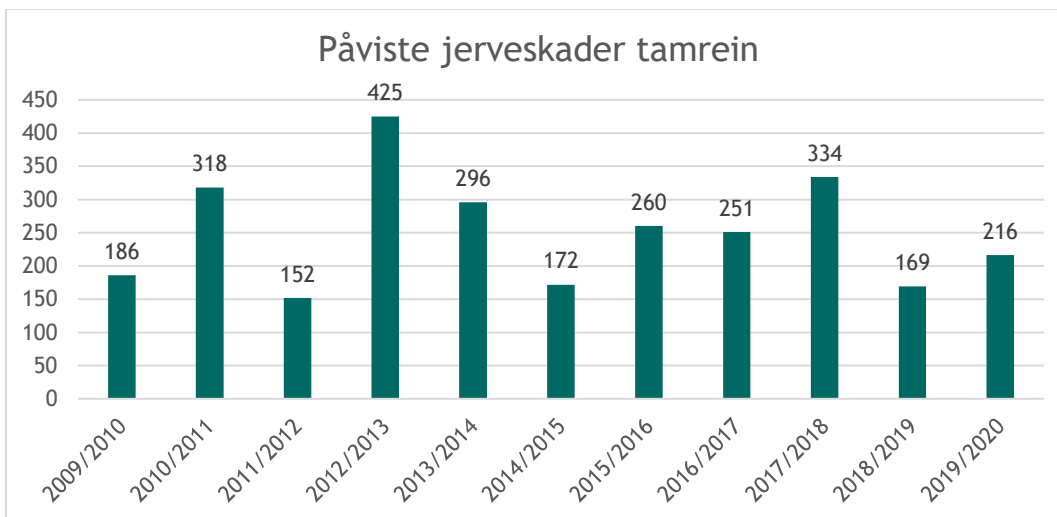
Alle kadaver av sau og tamrein som meldes inn til Statens naturoppsyn blir undersøkt og lagret i Rovbase og utgjør grunnlaget for å utbetale erstatning for tap av husdyr til rovvilt.

Tallene for påviste tap av sau til jerv siste ti årene (Fig. 1) viser at skadene i beitesesongen 2020 var relativt lavt for landet sett under ett. 2014 representerte et toppår i dokumenterte skader av jerv på sau, men dette har minsket de siste årene. Andelen jerveskader av de samlede påviste rovviltskadene på sau og lam har i snitt ligget på rundt 20 %.

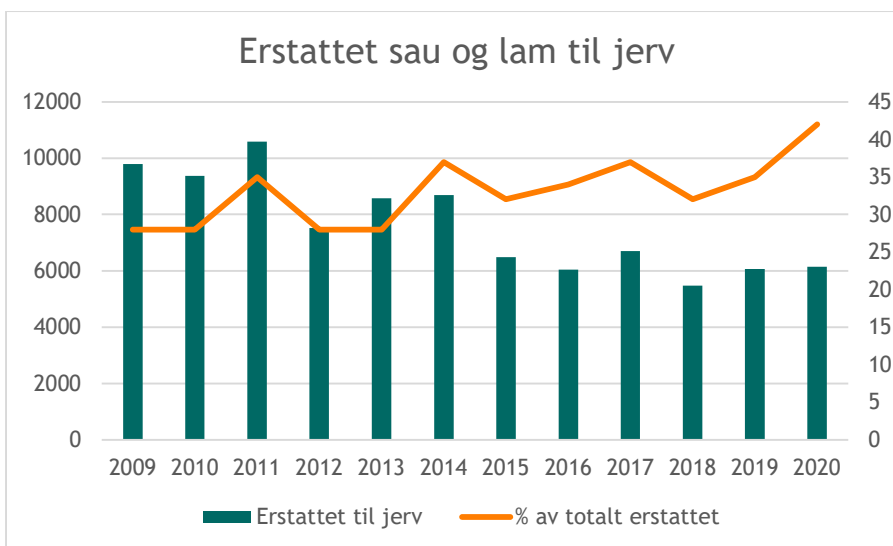
Figur 1. Påviste skader på sau forårsaket av jerv (vurderingskategoriene "dokumentert" og "antatt sikker") i Norge perioden 2010-2020. Tallene inkluderer skadde, ikke avlivede dyr. 2020-tallene omfatter skade fram til 9. desember 2020.

Beitesesongen 2012/2013 representerte et toppår for påviste skader av jerv på tamrein, mens de siste årene har vært på rundt gjennomsnittet for 10-års perioden. Jerv var i 2019/2020 årsaken til 29 % av alle de påviste tapene av tamrein til rovvilt.

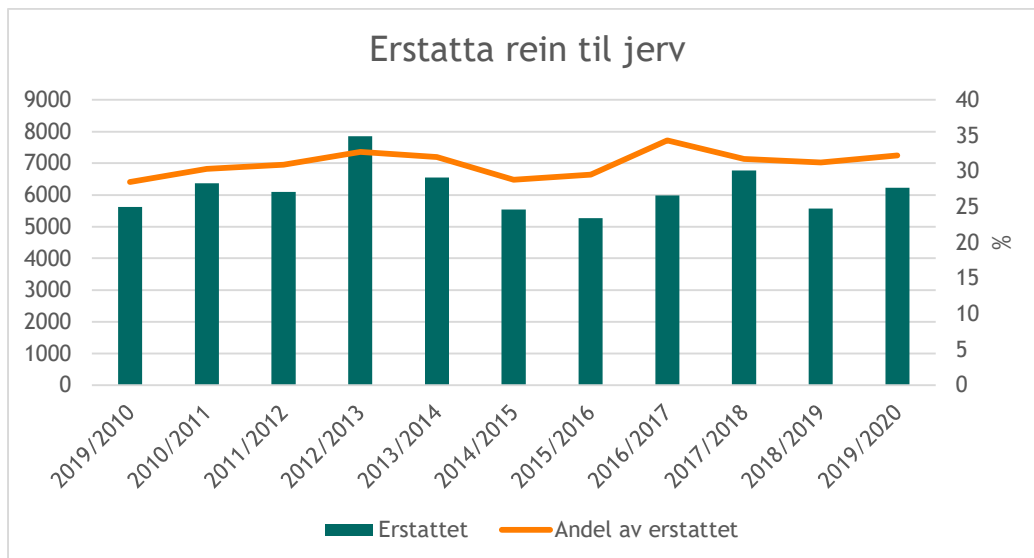
Figur 2. Påviste skader på tamrein forårsaket av jerv (vurderingskategoriene "dokumentert" og "antatt sikker") i Norge reindriftsårene 2009/2010-2019/2020. Tallene inkluderer skadde, ikke avlivede dyr.

Utbetalte erstatninger for sau og lam til jerv har gått ned de siste ti årene (Fig. 3), mens andelen jerveskader av den samlede erstatningen til rovvilt har vært svakt stigende. For beitesesongen 2020 ble det utbetalt erstatning for 6 146 sau og lam som tapt til jerv, noe som utgjør 42 % av den samlede rovvilterstatningen.

Figur 3. Sau og lam erstattet som tapt til jerv (tall på venstre akse) og andelen jerv av samlet erstatning av sau og lam til rovvilt (i prosent, høyre akse) i Norge årene 2009-2020.

Andelen tamrein erstattet som tapt til jerv har vært relativt konstant siste ti årene (Fig. 4). For reindriftsåret 2019/2020 ble det erstattet 6 228 tamrein som tapt til jerv, noe som utgjør 32 % av den samlede rovvilterstatningen for tamrein.

Figur 4. Tamrein erstattet som tapt til jerv (tall på venstre akse) og andelen jerv av samlet erstatning av tamrein til rovvilt (i prosent, høyre akse) i Norge årene 2009/2010-2019/2020.

Fra: post@miljodir.no[post@miljodir.no]

Sendt: 29.06.2021 10:14:39

Til: Postmottak SFNO

Tittel: Oversendelse av kopi av brev fra Miljødirektoratet (Transmission of letter)

Vår ref 2020/14186

Vedlagt følger kopi av brev fra Miljødirektoratet. Brevet sendes elektronisk uten underskrift og skal betraktes som et originalt dokument. Papirdokument vil ikke bli ettersendt.

Vi ber om at offisielle svar og henvendelser til Miljødirektoratet gjøres til post@miljodir.no

Attached is a copy of a letter from the Norwegian Environment Agency. The letter is sent electronically without a signature and should be considered as an original document. Paper documents will not be forwarded.

If you have official responses and inquiries, please send it to the Norwegian Environment Agency post@miljodir.no

Vennlig hilsen

Anders Braa | seniorrådgiver

e-post: Anders.Braa@miljodir.no

Statsforvalteren i Troms og Finnmark
Statens hus
9815 Vadsø

Trondheim, 30.06.2021

Deres ref.:

Vår ref. (bes oppgitt ved svar):
2021/4736

Saksbehandler:
Siv Grethe Aarnes

Kvote for betinget skadefelling av brunbjørn i region 8 i 2021-utvidelse av kvoten

Med hjemmel i Lov 19. juni 2009 nr. 100 om forvaltning av naturens mangfold (naturmangfoldloven) § 18 første ledd b) og § 77, jf. forskrift 18. mars 2005 nr. 242 om forvaltning av rovvilt (rovviltforskriften) § 13, jf. §§ 1 og 3, fatter Miljødirektoratet vedtak om utvidelse av kvoten for betinget skadefelling i rovviltregion 8 med ytterligere to (2) brunbjørn. Myndigheten gis til Statsforvalteren i Troms og Finnmark i perioden 18. juni 2021 til og med 15. oktober 2021.

Miljødirektoratet viser til vårt vedtak 28. mai 2021 om kvote for betinget skadefelling av gaupe og brunbjørn 2021/2022. Direktoratet fastsatte en kvote for rovviltregionen 8 (Troms og Finnmark) på to (2) brunbjørn i perioden 1. juni 2021 til og med 15. oktober 2021. Myndigheten til å iverksette fellingstillatelse jf. rovviltforskriften § 9, ble samtidig delegert til Statsforvalteren.

En bjørn ble felt på skadefelling i Sør-Varanger kommune i Troms og Finnmark 07.06.2021, og det står dermed igjen ett (1) dyr på kvoten som kan felles på skadefelling i regionen 8, jf. vårt vedtak.

Miljødirektoratet har mottatt informasjon fra Statens naturoppsyn om aktivitet av bjørn og skader forårsaket av bjørn i regionen og ser at det er behov for å vurdere felling av bjørn i flere områder. Områdene med aktivitet av bjørn er i beiteprioriterte områder.

Miljødirektoratet har gjort en ny vurdering av skader forårsaket av brunbjørn på sau i de aktuelle regionene, jf. prinsippet om en arealdifferensiert forvaltning, og viser for øvrig til de vurderinger som er gjort angående bestandsstørrelse og skadepotensial i vårt brev av 28. mai 2021. På dette grunnlag utvides kvoten for betinget skadefelling av brunbjørn som kan iverksettes av Statsforvalteren i 8 etter rovviltforskriften § 9, dersom skadesituasjonen tilsier det.

Statsforvalteren skal i hvert enkelt tilfelle gjøre en vurdering av om felling er nødvendig sett i forhold til vilkårene i forskrift 18. mars 2005 nr. 242 om forvaltning av rovvilt (rovviltforskriften) § 9, jf. § 1 og § 6.

Miljødirektoratet gjør oppmerksom på at alle enkeltvedtak angående felling, dvs. både tillatelser og avslag, skal legges på Miljøvedtaksregisteret av den myndighet som fatter vedtaket. Dette skal gjøres umiddelbart etter at vedtaket er fattet.

Utvidelsen av kvoten ble vedtatt 18.06.2021, og Statsforvalteren ble informert via telefon og epost. Siden da er det felt to bjørner, og det gjenstår per dags dato (29.06.2021) ett (1) dyr igjen på kvoten som kan felles på skadefelling i regionen 8.

Hilsen
Miljødirektoratet

Dette dokumentet er elektronisk godkjent

Susanne Hanssen
fung. seksjonsleder

Siv Grethe Aarnes
seniorrådgiver

Tenk miljø - velg digital postkasse fra e-Boks eller Digipost på www.norge.no.

Kopi til:

Klima- og miljødepartementet	Postboks 8013 Dep	0030	OSLO
Mattilsynet	Postboks 383	2381	Brumunddal
Landbruks- og matdepartementet	Postboks 8007 Dep	0030	OSLO
Roviltnemnda i region 8	Postboks 6105	9291	TROMSØ

Statsforvalteren i Troms og Finnmark
Statens hus
9815 Vadsø

Trondheim, 06.07.2021

Deres ref.:

Vår ref. (bes oppgitt ved svar):
2021/4736

Saksbehandler:
Siv Grethe Aarnes

Kvote for betinget skadefelling av brunbjørn i region 8 i 2021-utvidelse av kvoten

Med hjemmel i Lov 19. juni 2009 nr. 100 om forvaltning av naturens mangfold (naturmangfoldloven) § 18 første ledd b) og § 77, jf. forskrift 18. mars 2005 nr. 242 om forvaltning av rovvilt (rovviltforskriften) § 13, jf. §§ 1 og 3, fatter Miljødirektoratet vedtak om utvidelse av kvoten for betinget skadefelling i rovviltregion 8 med ytterligere en (1) brunbjørn som avgrenses til tidligere Finnmark fylke. Myndigheten gis til Statsforvalteren i Troms og Finnmark i de aktuelle rovviltregionene i perioden 02. juli 2021 til og med 15. oktober 2021.

Miljødirektoratet viser til vårt vedtak 28. mai 2021 om kvote for betinget skadefelling av gaupe og brunbjørn 2021/2022 og til vedtak om å øke kvoten med ytterligere to (2) bjørner datert 18. juni 2021.

Bakgrunn for saken

Direktoratet fastsatte en kvote for rovviltregionen 8 (Troms og Finnmark) på to (2) brunbjørn i perioden 1. juni 2021 til og med 15. oktober 2021. Myndigheten til å iverksette fellingstillatelse jf. rovviltforskriften § 9, ble samtidig delegert til Statsforvalteren. Videre vedtok vi 18. juni 2021 en utvidelse av kvoten med ytterligere to (2) bjørner, slik at total kvote for regionen var vedtatt til å være fire (4) dyr.

Det er per 2. juli felt fire bjørner etter 1. juni i år i rovviltregion region 8;

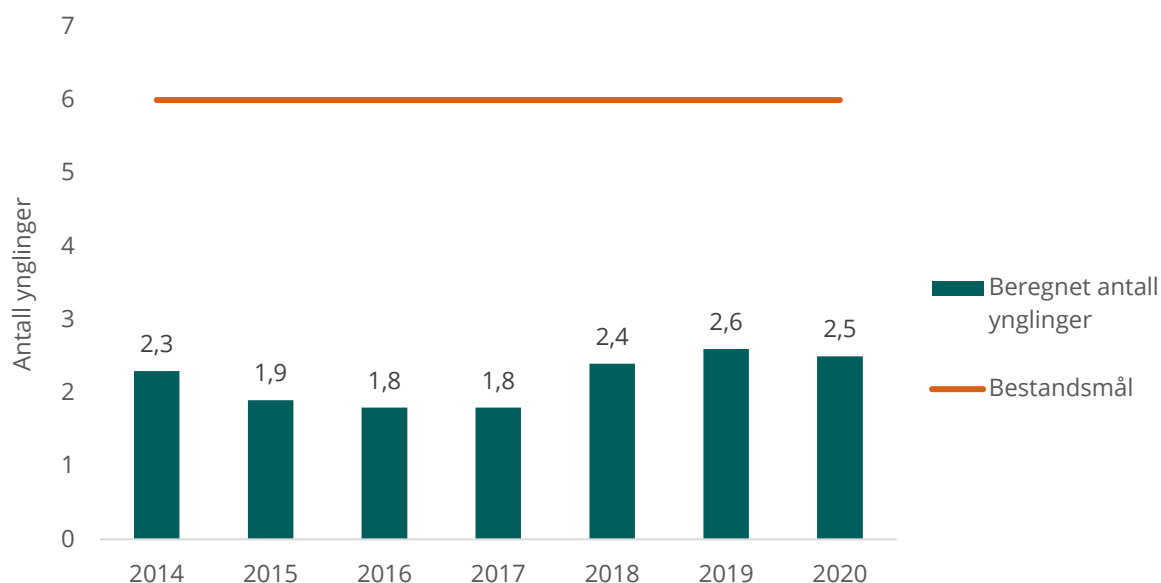
- en hannbjørn felt 7. juni i Sør-Varanger kommune i Finnmark
- en hunnbjørn felt 21. juni i Bardu kommune i Troms
- en hannbjørn felt 23. juni i Bardu kommune i Troms
- en hannbjørn felt 2. juli i Salangen kommune i Troms

Kvoten er dermed fylt.

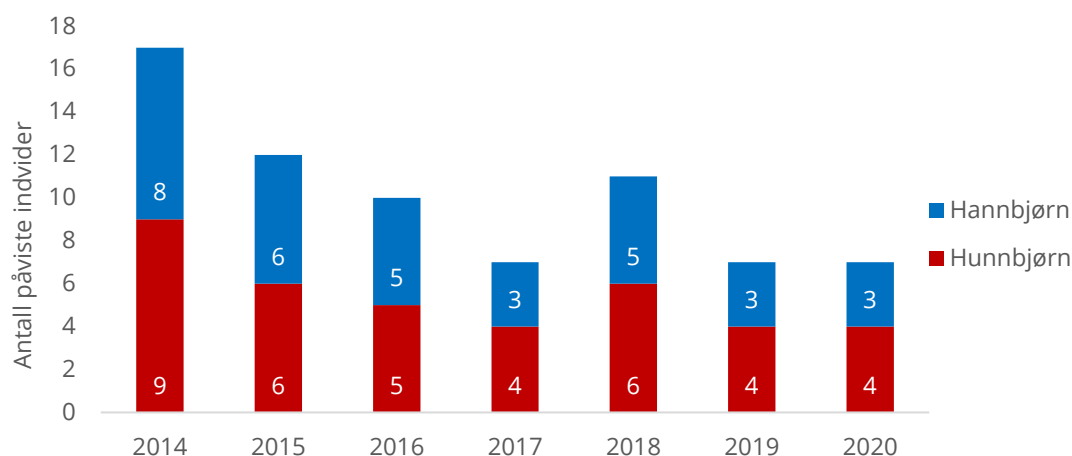
Miljødirektoratets vurdering

Miljødirektoratet har gjort en ny vurdering av skader forårsaket av brunbjørn på sau i de aktuelle regionene, jf. prinsippet om en arealdifferensiert forvaltning, og viser for øvrig til de vurderinger som er gjort angående bestandsstørrelse og skadepotensial i vårt brev av 28. mai 2021.

Vi viser til at bjørnebestanden i region 8 i flere år ligget langt fra bestandsmålet på seks årlige ynglinger (Figur 1), og for Troms isolert har utviklingen vært negativ dersom en ser på antall DNA-registrerte bjørner (Figur 2). I 2009 ble det registrerte 23 bjørner i Troms, 14 hannbjørner og 9 hunnbjørner.

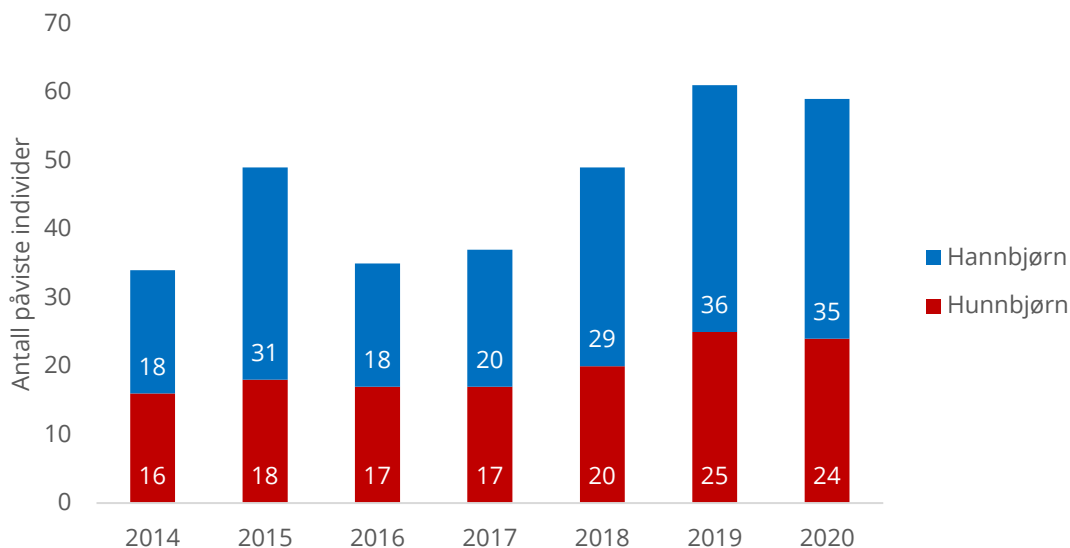

Figur 1: Antall ynglinger beregnet for rovviltregion 8 for årene 2014 til 2020. Dataene er hentet fra de årlige overvåkningsrapportene på brunbjørn "DNA-analyse av prøver samlet i Norge" hos [Rovdata.no](https://rovdatabase.no).

Figur 2: Utviklingen av antall DNA-registrerte individer i Troms i tidsperioden 2014-2020. Dataene er hentet fra de årlige overvåkningsrapportene på brunbjørn "DNA-analyse av prøver samlet i Norge" hos [Rovdata.no](https://rovdatabase.no).

Utviklingen av delbestanden av bjørn i Finnmark viser ikke samme trend som delbestanden i Troms (Figur 3). I 2009 ble det registrert 32 individer i Finnmark, 18 hannbjørner og 14 hunnbjørner.

Figur 3: Utviklingen av antall DNA-registrerte individer i Finnmark i tidsperioden 2014-2020. Dataene er hentet fra de årlige overvåkningsrapportene på brunbjørn "DNA-analyse av prøver samlet i Norge" hos [Rovdata.no](https://rovdatabase.no).

Fellinger av tre individer av bjørn i Troms, hvorav en binne, vurderer vi å ha hatt en negativ effekt på både nåværende og fremtidig bestandstall i en slik grad at terskelen for å tillate skadefelling av bjørn i Troms heves.

På dette grunnlag utvides kvoten for betinget skadefelling av brunbjørn på ett (1) dyr som avgrenses til tidligere Finnmark fylke, og som kan iverksettes av Statsforvalteren i Troms og Finnmark etter rovviltforskriften § 9, dersom skadesituasjonen tilsier det.

Statsforvalteren skal i hvert enkelt tilfelle gjøre en vurdering av om felling er nødvendig sett i forhold til vilkårene i forskrift 18. mars 2005 nr. 242 om forvaltning av rovvilt (rovviltforskriften) § 9, jf. § 1 og § 6.

Miljødirektoratet ber nå Statsforvalteren om å heve innslagspunktet for tillatelse til felling av brunbjørn, slik at eventuell bruk av den nå utvidede kvoten blir rettet mot individer/områder i pågående og akutte skadesituasjoner og hvor skadepotensialet er stort. Hvilke alternative forebyggende tiltak som er vurdert må også fremgå tydelig av eventuelle fellingsvedtak fra Statsforvalteren.

Miljødirektoratet gjør oppmerksom på at alle enkeltvedtak angående felling, dvs. både tillatelser og avslag, skal legges på Miljøvedtaksregisteret av den myndighet som fattet vedtaket. Dette skal gjøres umiddelbart etter at vedtaket er fattet.

Miljødirektoratet vil gjøre løpende vurderinger om det er grunnlag for å utvide områdeavgrensingen for betinget skadefelling av bjørn dersom det oppstår store skader i andre områder enn Finnmark fylke.

Hilsen
Miljødirektoratet

Dette dokumentet er elektronisk godkjent

Susanne Hanssen
fung. seksjonsleder

Siv Grethe Aarnes
seniorrådgiver

Tenk miljø - velg digital postkasse fra e-Boks eller Digipost på www.norge.no.

Kopi til:

Klima- og miljødepartementet	Postboks 8013 Dep	0030	OSLO
Landbruks- og matdepartementet	Postboks 8007 Dep	0030	OSLO
Mattilsynet	Postboks 383	2381	Brumunddal
Roviltnemnda i region 8	Postboks 6105	9291	TROMSØ

[MottakerNavn]
[Adresse]
[PostNr] [Poststed]

Trondheim, 19.08.2021

Deres ref.:
[Deres ref.]

Vår ref. (bes oppgitt ved svar):
2021/4736

Saksbehandler:
Siv Grethe Aarnes

Beslutning om ingen lisensfelling i rovviltregionene 7 og 8 i 2021

Miljødirektoratet beslutter å ikke åpne for lisensfelling av brunbjørn innenfor region 7 og 8 i 2021. Bakgrunnen for beslutningen er at bestanden av bjørn fortsatt ligger under bestandsmålet i disse rovviltregionene og det foreligger ikke et bestandsmessig grunnlag for å redusere bestanden eller for å regulere bestandens utbredelse. Miljødirektoratet viser ellers til at dersom det oppstår akutte skadesituasjoner forårsaket av bjørn vil skadefelling av skadegjørende individ kunne vurderes i henhold til gjeldende regelverk.

Bakgrunn

Gjennom forskrift 18. mars 2005 nr. 242 om forvaltning av rovvilt (rovviltforskriften) § 7 er de regionale rovviltnemndene gitt myndighet til å fatte vedtak om kvote for lisensfelling etter forskriftens § 10 når bestandene ligger over de nasjonalt fastsatte bestandsmålene for hver enkelt art i regionene. Direktoratet viser videre til brev til Miljødirektoratet fra Rovdata datert 15. mai 2021 om bestandsstatus for gaupe, jerv, ulv og brunbjørn. Av brevet fremgår det at de nasjonale målene for antall ynglinger av brunbjørn ikke er nådd for regionene 7 og 8.

Miljødirektoratet har myndighet til å fatte vedtak om alle former for felling og jakt dersom situasjonen tilsier det, jf. naturmangfoldloven § 18 og rovviltforskriften § 13. Direktoratet kan fatte slike vedtak også der bestanden ligger under det fastsatte bestandsmålet for en region eller for landet. Det er et vilkår at slik felling eller jakt ikke er skadelig for bestandens overlevelse, og at det ikke finnes annen tilfredsstillende løsning ut fra prinsippet om en geografisk differensiert forvaltning.

Vurdering av bestandssituasjonen for brunbjørn

Offentlige beslutninger som kan berøre naturmangfoldet skal så langt det er rimelig bygge på vitenskapelig kunnskap om arters bestandssituasjon samt effekt av påvirkning, jf. naturmangfoldloven § 8.

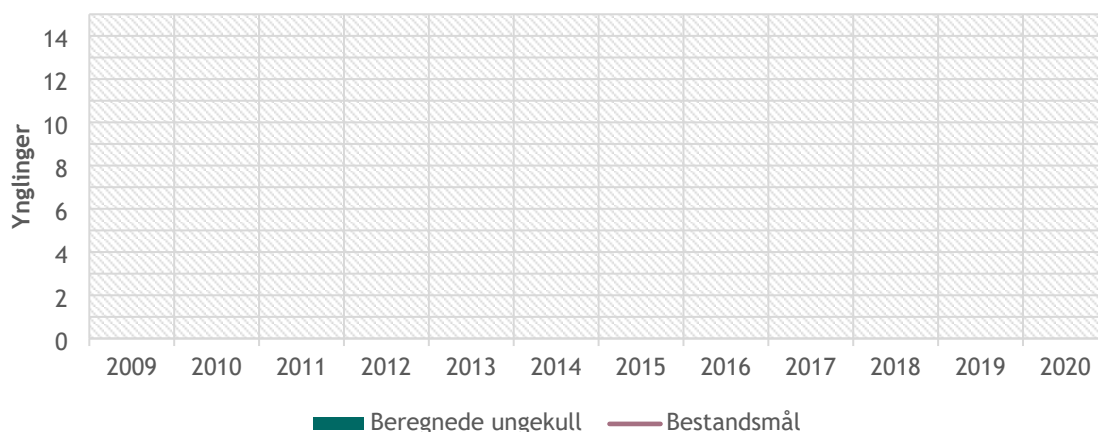
Direktoratet viser til beskrivelsen av det Nasjonale overvåkningsprogrammet for rovvilt i kommentarene til rovviltforskriften § 3, brev fra Rovdata datert 15. mai 2021 om bestandsstatus for gaupe, jerv, brunbjørn og ulv, rapport fra Rovdata april 2021 vedrørende DNA-analyse av prøver innsamlet i Norge i 2020 ([NINA Rapport 1986](#)), og nærmere beskrivelser i dette vedtaket.

Føre-var-prinsippet, jf. naturmangfoldloven § 9, kommer til bruk i situasjoner hvor en ikke har tilstrekkelig kunnskap tilgjengelig. Etter direktoratets syn er ikke dette tilfelle i denne saken. Bestanden av brunbjørn i Norge blir primært overvåket ved å analysere DNA fra innsamlede ekskrement og hår. De analyserte prøvene med DNA gjør det mulig å slå fast hvor mange brunbjørn som minimum har vært innom Norge i løpet av ett år, hvor de har oppholdt seg og fordelingen mellom hanner og binner. Rapporteringsfristen for overvåking av brunbjørn er 1. april påfølgende år.

Bestandsmålet er gitt i antall årlige ynglinger. Overvåkingen benytter en modell, som er utviklet av Det skandinaviske bjørneprosjektet ([Bischof og Swenson 2010¹](#)), til å beregne hvor mange kull som sannsynligvis er født i Norge hvert år. Modellen tar utgangspunkt i det innsamlede DNA-materialet og bygger blant annet på kunnskap om fordeling mellom kjønn og alder i den svenske brunbjørnebestanden. Den baserer seg også på kunnskap om hvor ofte binnene føder og hvor gamle de er første gang de føder, samt størrelsen på leveområdene og dødeligheten i bestanden.

I 2020 ble det mest sannsynlig født 8,5 kull i Norge ([NINA Rapport 1986](#)). Dette er det høyeste estimatet på antall ynglinger siden overvåkingen startet i 2009. De estimerte ynglingene i 2020 fordeler seg med 3,1 i rovviltregion 5 (Innlandet), 2,9 i region 6 (Trøndelag) og 2,5 i region 8 (Troms og Finnmark). Det nasjonale bestandsmålet på 13 årlige ungekull ikke er nådd (Figur 1), men det regionale målet for brunbjørn i region 5 ble nådd for fjerde år på rad og for første gang i region 6. I de øvrige regionene med mål om yngling av brunbjørn, region 7 og 8, er man fortsatt under bestandsmålet.

Bestandstatus brunbjørn

Figur 1: Estimat for antall årlige ynglinger for brunbjørn i Norge beregnet for de siste elleve årene. Kilde: NINA Rapport 1986.

¹ Bischof, R. & Swenson, J.E. 2010. Estimating the number of annual reproductions based on the number of female brown bears documented in Norway in 2008 and 2009. Report 2010-1. Scandinavian Brown Bear Research Project.

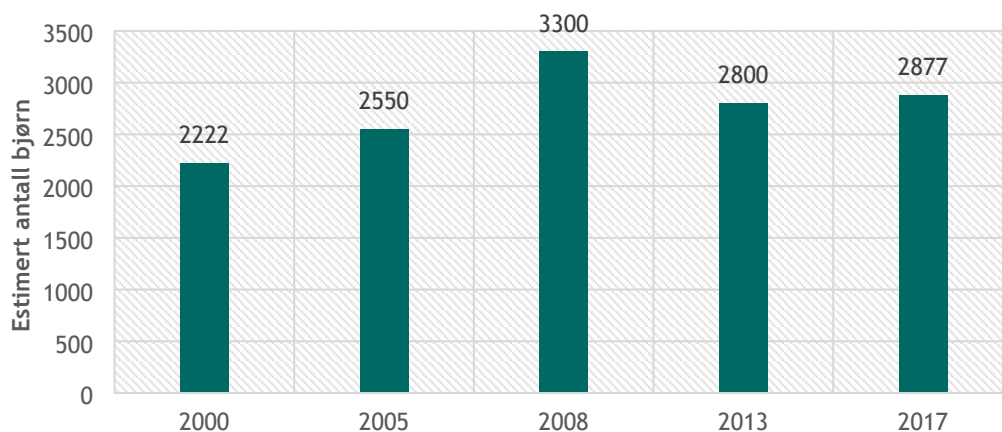
Resultatene fra DNA-analysene identifiserte 150 ulike brunbjørner i 2020, 65 binner og 85 hanner. Binner ble i samsvar med tidligere DNA-undersøkelser, bare påvist i avgrensede og spesifikke geografiske områder i Finnmark, Troms, Trøndelag og Hedmark.

Antallet registrerte brunbjørner er minimumstall, da en ikke kan gå ut fra at en har klart i å samle materiale etter alle individ i alle områder. Samtidig er det slik at brunbjørnebestanden i grenseområdene er felles med Sverige. Mange ekskrement- og hårprøver i grenseområdene kan derfor stamme fra brunbjørner som har hoveddelen av sitt leveområde i Sverige.

Rovviltforliket fra 2011 sier at det skal tilstrebes en brunbjørnbestand der antall hanner ikke overstiger 1,5 ganger antallet binner i Norge. Det ble registrert en avgang på 10 brunbjørner i Norge i løpet av 2020, 8 hannbjørner og 2 hunnbjørner. Dette betyr at av de bjørnene som ble registrert i fjor lever det maksimalt 77 hanner og 63 hunner. Dermed er forholdstallet mellom hannbjørner og hunnbjørner ikke over 1,5 som ble fastsatt av Stortinget.

Bestandssituasjonen for brunbjørn i Norge er sterkt påvirket av bestandssituasjonen på svensk side. I rapporten «[Bjørnstammens storlek i Sverige 2013](#)» fra Det skandinaviske bjørneprosjektet er bestanden av bjørn i Sverige vurdert til å bestå av om lag 2800 individer. Dette er en reduksjon i bestanden fra første bestandsestimat i 2008 hvor bjørnebestanden var estimert til om lag 3200 individer. Nedgangen er størst i Norrbotten og Jämtlands län, mens den i resterende län har en relativt stabil bestand. Bestandsestimering for Sverige i 2017 ([Bjørnstammens storlek i Sverige 2017](#)) viser omtrent samme nivå som i 2013, om lag 2900 individer (Figur 2).

Bestandsutvikling i Sverige

Figur 2: Bestandsutvikling av bjørn i Sverige, 2000-2017. Beregningen er basert på DNA-analyser av innsamlede sporprøver fra bjørn, samt bjørneobservasjoner der prøvene er samlet inn. Kilde: Naturvardsverket.se

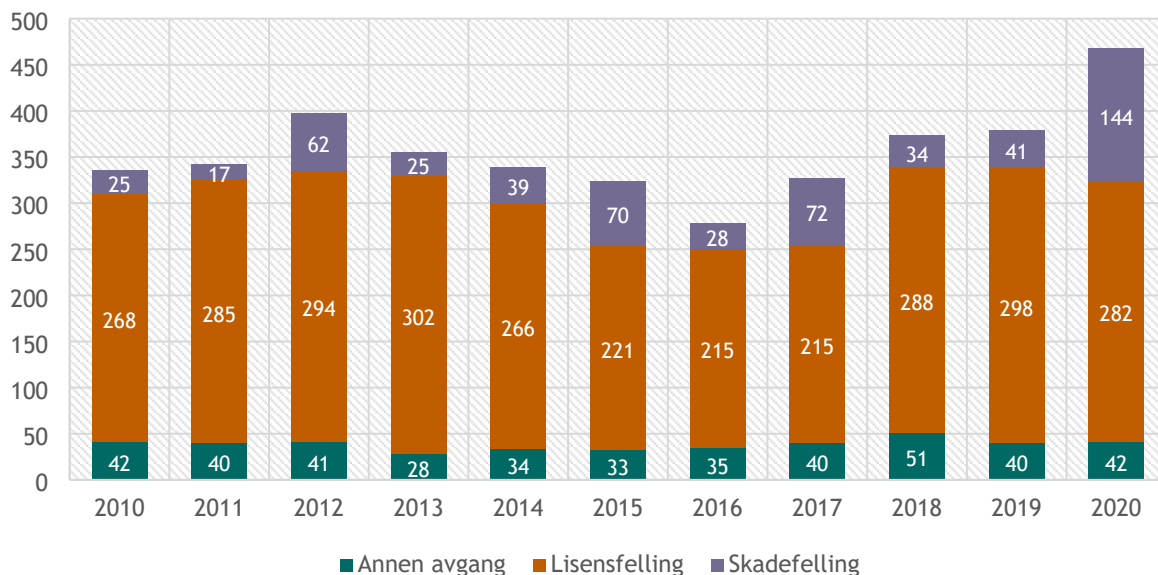
I Sverige 2020 ble innsamling av DNA-prøver fra bjørn utført i Jämtlands og Västernorrlands län. Den totale bestanden i Jämtlands og Västernorrlands län ble beregnet til 1394-1555 bjørner fordelt på 886-1000 hunnbjørner og 508-577 hannbjørner ([Åsbrink et al. 2021²](#)). For Jämtland ble bestanden

² Åsbrink, J., Sköld, M., Källman, T. & Gyllenstrand, N. 2021. Resultat från inventering av brunbjørn i Jämtlands och Västernorrlands län 2020. Rapport från Naturhistoriska riksmuseet, 2021:3, Naturhistoriska riksmuseets småskriftserie.

beregnet til 963 - 1132 (1044) bjørner, en økning med 137 bjørner siden sist innsamling i 2015. Da ble bjørnebestanden beregnet til 854 - 961 (907) individer ([Kindberg & Swenson 2017³](#)).

På svensk side er det åpnet for skade- og lisensfelling ("skydds- og licensjakt"). Fram til og med 2012 økte lisensfellingskvotene. I tillegg har skadefelling på våren, primært i reinbeiteområdene i grenseområdene mot Norge, fått en økt betydning siden 2008. Bestandsnedgangen i Sverige som følge av stort uttak de siste årene, samt fremtidig uttak, vil kunne få stor betydning for tiden det tar før man oppnår det vedtatte bestandsmålet i Norge (Figur 3). I 2020 ble det totalt felt 293 bjørner ved lisensfelling i Sverige, i Jämtland ble det felt 99 bjørner og i Västerbotten og Norrbotten ble det felt henholdsvis 25 og 20 bjørner. Ved skadefelling ble det i Sverige felt 144 bjørner i 2020 (Rovbase.no).

Kjent avgang av brunbjørn i Sverige 2010-2020

Figur 3: Total kjent avgang av brunbjørn i Sverige 2010 til 2020. Kilde: Rovbase.no.

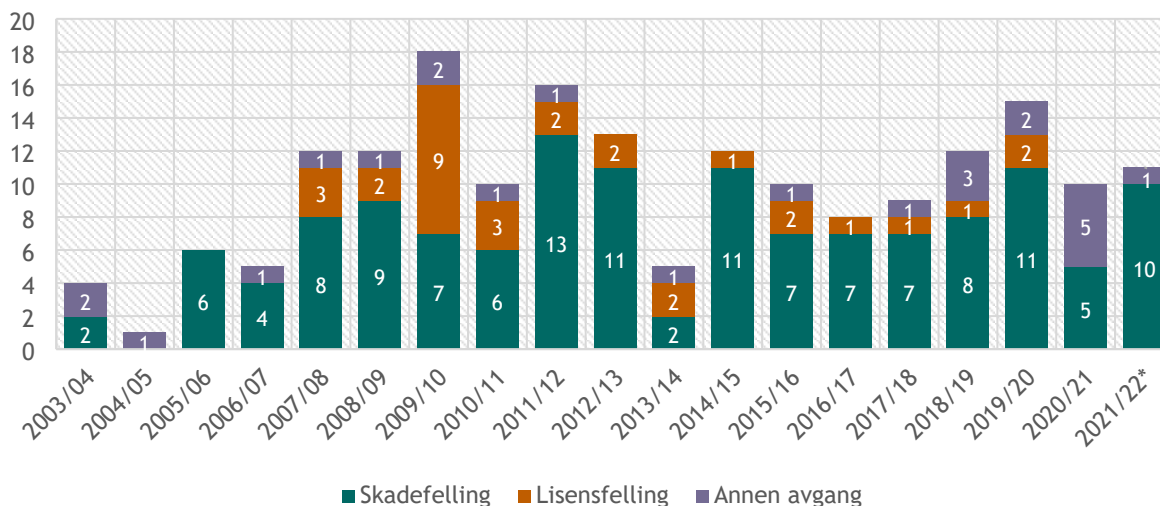
Länsstyrelsene har åpnet for felling av til sammen 501 brunbjørner under årets lisensfelling i Sverige, hvorav 200 i Jämtland, 85 i Västerbotten og 20 i Nordbotten. I fjor var tildelingen på 291 individer ([Naturvårdsverket.no](#)).

Så langt i 2021 (16.08.2020) er kjent avgang i Sverige 115 bjørner, hvorav 109 er felt på skadefelling. Av disse er 28 felt i Jämtland, 12 i Västerbotten og 66 i Nordbotten.

Kjent avgang av brunbjørn i Norge i 2020 var totalt ti brunbjørner, mens det i 2019 var en kjent avgang på totalt 15 brunbjørner (Figur 4). Så langt i 2021 (16.08.2021) er det registrert avgang av elleve bjørner, ni hannbjørner og to hunnbjørner. Ti bjørner er felt på skadefelling, fire i region 8, fem i region 6 og én bjørn i region 5. En bjørn er også felt ved nødverge i region 3.

³ Kindberg, J. & Swenson, J.E. (2017). Bjørnstammens storlek i Jämtlands och Västernorrlands län 2015. Rapport 2017-2 från det Skandinaviska björnprojektet.

Kjent avgang av brunbjørn i Norge 2003/2004 - 2021/2022

Figur 4: Total kjent avgang av brunbjørn for jaktårene 2003/2004 til 2021/2022 (1.april til og med 31. mars). Dataene for 2021/2022 er for til og med 16.08.2021. Kilde: Rovbase.no

Det foreligger betydelig kunnskap om den samlede belastningen brunbjørnebestanden blir utsatt for, jf. naturmangfoldloven § 10. Brunbjørnebestanden er ikke begrenset av tilgjengelig areal. Det er ikke registrert sykdom på brunbjørn i Norge. Det er kjent at ungedødelighet hos brunbjørn er høy, blant annet på grunn av infanticid (ungedrap). Utover enkelte påkjørslser skjer avgangen av voksen brunbjørn i hovedsak gjennom lisensfelling og skadefelling.

Direktoratet konstaterer at bestanden av brunbjørn fortsatt ligger under det fastsatte bestandsmålet for Norge og at regionene 7 og 8 er under de regionale måltallene som er satt for regionene.

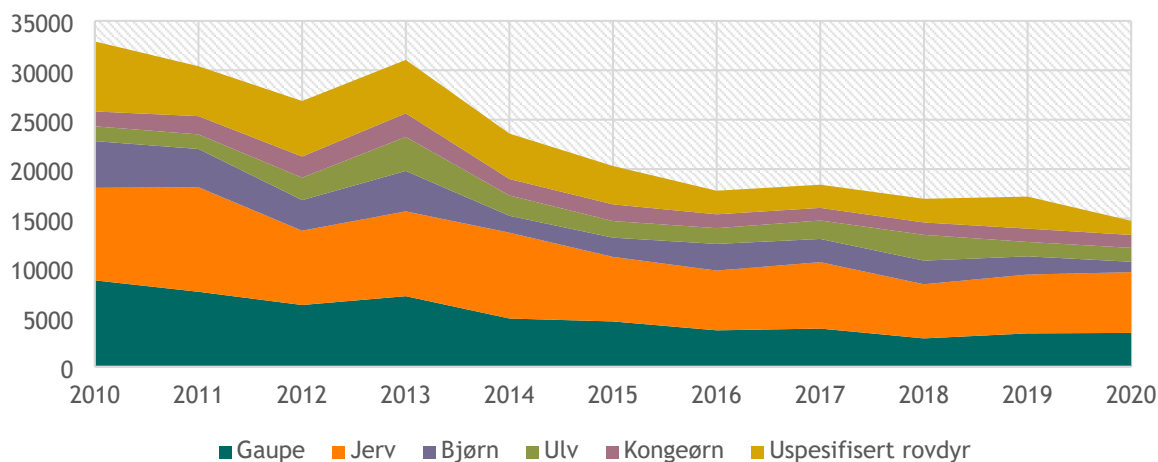
Vurdering av skadepotensialet på husdyr og tamrein

For landet som helhet har det vært en tydelig nedgang i antall sau som er verifisert tatt av rovvilt, og sau erstattet som drept av rovvilt de siste årene. Antallet sau på utmarksbeite har holdt seg relativt stabilt i de siste 10 årene ([Landbruksdirektoratet rapport 10/2021](#)⁴), men innenfor yngleområdene for brunbjørn har flere brukere omstilt til annen drift eller har besetningen innenfor rovviltavvisende gjerder.

Det har de siste årene vært en nedgang i antall sau og lam det er søkt erstatning for. Fra 2010 til 2020 har antallet gått ned fra omtrent 52 000 til 29 000, tall som også inkluderer normaltapet. For beitesesongen 2010 ble det av statsforvalteren utbetalt erstatning for omtrent 33 000 sau og lam, og for beitesesongen 2020 ble det erstattet omtrent 15 000 sau og lam som drept av fredet rovvilt (Figur 5).

⁴ Bruk av norske fôrressurser. Utredning av forbedring av virkemidler med sikte på økt produksjon og bruk av norsk fôr. Landbruksdirektoratet, rapport 10/2021

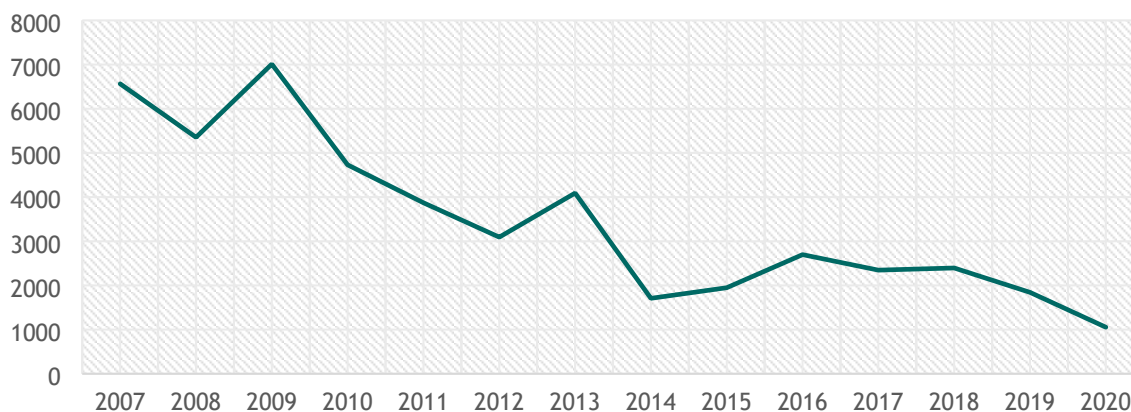
Erstattet sau og lam etter tapsårsak

Figur 5: Erstattet sau og lam etter tapsårsak. Kilde: Rovbase.no

Brunbjørn er totalt sett en vesentlig skadevolder på sau. Skadene kan variere mye, både mellom år og områder, og tapene er redusert betraktelig de siste årene. I 2020 ble det erstattet 1054 sau og lam som tatt av bjørn, hvilket er en nedgang fra 2019 hvor det ble erstattet 1843 sau og lam som tapt til bjørn. Til sammenligning ble det i 2009 erstattet 7000 sau og lam som tatt av bjørn, noe som viser at skadene forårsaket av bjørn har gått vesentlig ned de seinere år (Figur 6).

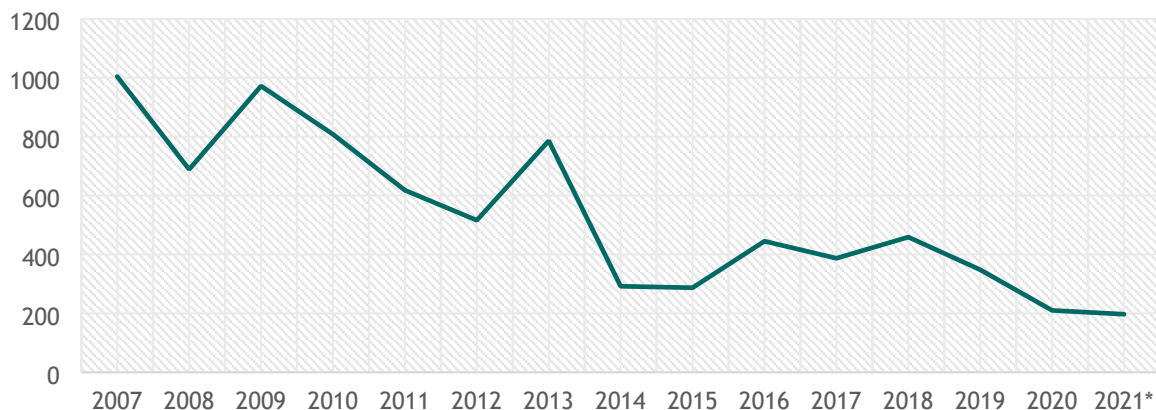
Sau erstattet som tapt til brunbjørn 2007 - 2020

Figur 6: Sau og lam erstattet som drept av brunbjørn i perioden 2007- 2020. Kilde: Rovbase.no

Det har også vært en nedgang i antall påviste rovviltskader forårsaket av brunbjørn (*dokumentert eller antatt sikkert*) de siste årene, selv om det enkelte år har vært områder med betydelige skader. I 2020 ble det dokumentert eller antatt drept 210 sau og lam av brunbjørn i hele Norge. Så langt i 2021 (16. august) er antall verifiserte skader noe høyere (n=197) sammenlignet med tilsvarende periode i fjor (n=134) (Figur 7).

Påviste tap av sau til brunbjørn 2007 - 2021*

Figur 7: Påviste (dokumentert eller antatt sikkert) tap av sau til bjørn i perioden 2007 til 2021. For 2021 vises tap frem til og med 16. august (foreløpige tall). Kilde: Rovbase.no

For rovviltregionene med bestandsmål for brunbjørn er det også en generell nedgang i dokumenterte og antatte skader forårsaket av brunbjørn de siste årene, med unntak av året 2018 (Tabell 1).

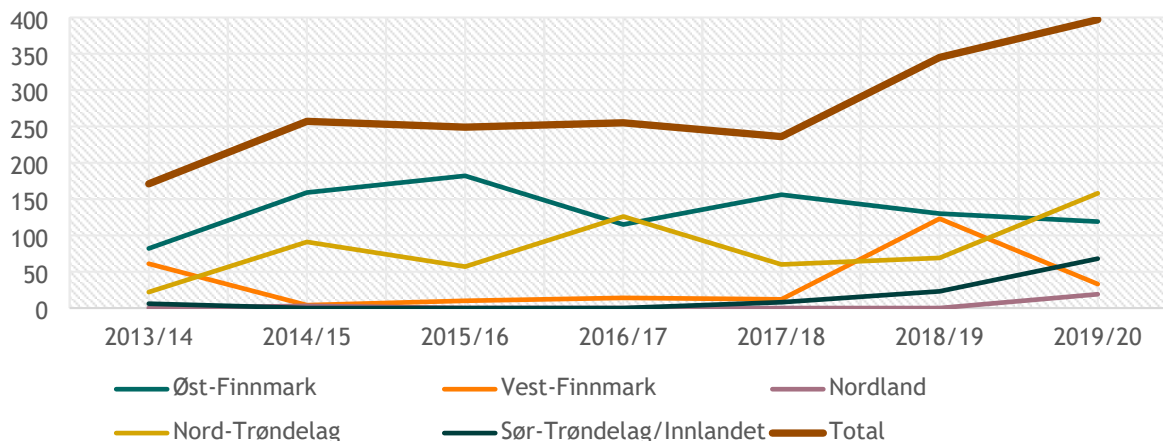
Tabell 1: Antall sau og lam dokumentert eller antatt drept av brunbjørn 2014-2021 i de aktuelle fylker med mål om yngling av brunbjørn. Dataene for 2021 er til og med 16. august.

Region	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021*
Region 5	87	22	102	125	24	34	15 (11)	31
Region 6	116	137	267	239	311	243	184 (115)	78
Region 7	59	7	12	0	23	38	3 (0)	19
Region 8	0	100	27	11	71	33	8 (8)	64
Totalt	262	266	394	376	459	348	210 (134)	192

*For kolonnen 2021 vises antall sau og lam dokumentert og antatt drept av bjørn så langt i år (fra 1. januar 2021 - 16. august 2021, foreløpige tall), tallene i parentes i kolonnen 2020 tilsvarer samme periode.

Brunbjørnens predasjon på tamrein er undersøkt i en studie i Nord-Sverige. Predasjonen på tamrein er størst under kalvingsperioden. Grad av overlapp mellom kalvingsområder og tette bjørnebestander vil derfor ha stor innvirkning på skadepotensialet. De fleste reinbeitedistrikter i Norge har kalvingsområder som i liten grad har besøk av brunbjørn, og det påvises kun noen få rein drept eller skadet av brunbjørn hvert år. Likevel har forskningsprosjektet vist at brunbjørnpredasjon på reinkalv i kalvingsperioden kan være veldig vanskelig å påvise. Dette har i økt grad blitt tatt hensyn til i skjønnsvurderingen i erstatningsutmålingen, og antall rein erstattet til brunbjørn har økt de siste årene (Figur 8).

Antall tamrein erstattet til brunbjørn 2013/14 - 2019/20

Figur 8: Tamrein erstattet som drept av brunbjørn reindriftsåret 2013/2014 - 2019/2020 i områdene Øst-Finnmark, Vest-Finnmark, Nordland, Nord-Trøndelag og Sør-Trøndelag. I områdene Troms og Tamreinlagene er det ingen reinbeitedistrikter som har fått erstattet rein til brunbjørn, og vises derfor ikke i figuren. Kilde: Rovbase.no

Om arealdifferensiering i rovviltregionene

Av rovviltforliket i 2011 fremgår det at soneinndelingen må forvaltes tydelig. Det vil si at det skal være tydelige forvaltningsmessige forskjeller i henholdsvis prioriterte rovviltområder og prioriterte beiteområder. For å øke forutsigbarheten i beitenæringen skal det, utenfor prioriterte yngleområder for brunbjørn, gis økt adgang til lisensfelling av hannbjørner slik at forekomsten av hannbjørner i prioriterte beiteområder reduseres.

I sine forvaltningsplaner legger rovviltnemndene opp til en begrenset utbredelse av ynglende brunbjørn innenfor regionene for å redusere tap og konfliktnivå. I tråd med rovviltforliket av 2011 skal saueproduksjon og andre produksjoner basert på utmarksbeite tilpasses gjennom forebyggende tiltak og omstilling i prioriterte rovviltområder, med utgangspunkt i forekomsten av rovvilt i beiteområdet. Det vil si at rovviltet gis tydelig prioritet fremfor produksjoner basert på utmarksbeite, og at det skal praktiseres en høy terskel for tillatelse til uttak av rovvilt i slike områder.

Miljødirektoratet legger til grunn at de regionale rovviltnemndene i sin geografiske differensiering søker å ivareta hensyn som er nedfelt naturmangfoldloven § 12. Direktoratet viser ellers til våre uttalelser til forvaltningsplanene for region 7 angående den geografiske differensieringen relatert til bjørn som nemndene i disse regionene har lagt til grunn.

Rovviltnemndenes vedtak og anbefalinger

Vedtak

I region 5 - Hedmark og region 6-Trøndelag er bestandsmålet for bjørn oppnådd, og det er den regionale rovviltnemnda som har myndighet til å fastsette kvote for lisensfelling. I region 3 -

Oppland er det ikke mål om fast bestand og ungekull av bjørn, og dermed er det rovviltnemnda som har myndighet å fastsette lisensfellingskvote for bjørn.

For region 3 ble det av nemda 5. mai 2021 fastsatt en kvote på tre bjørn for betinget skadefelling, der man åpnet for lisensfelling av brunbjørn på eventuell gjenværende skadefellingskvote til høsten. Det er felt en bjørn ved nødverge etter vedtaket og det gjenstår to individer på kvoten.

Nemnda i region 5 vedtok 16. april 2021 en samlet kvote for betinget skadefelling og lisensfelling på inntil tre bjørner, der det som gjenstår på skadefellingskvoten per lisensfellingens oppstart blir lisensfellingskvoten for regionen. Tre hannbjørner er felt ved skadefelling, og den vedtatte kvoten er dermed fylt. Kvoten for betinget skadefelling ble økt med ytterlige to individer ved vedtak fattet av rovviltnemnda den 11. august 2021.

Nemnda i region 6 fastsatte en kvote på tre bjørner for betinget skadefelling 23.april 2021, der det ble åpnet for lisensfelling av brunbjørn på eventuell gjenværende skadefellingskvote til høsten. Det ble felt en hunnbjørn og en hannbjørn, henholdsvis 27. og 30. juni. Nemda vedtok den 7.juli å øke kvoten med to dyr, slik at total kvote betinget skadefelling i region 6 er fem bjørner. Det ble felt en ny hannbjørn den 08. juli, og per dags dato gjenstår det ett individ på kvoten for betinget skadefelling.

Kvoten for lisensfelling 2021 i disse regionene beregnes ut hva som er gjenværende kvote fra det opprinnelige vedtaket om kvote for betinget skadefelling. Tabell 2 viser en oppsummering av den opprinnelige kvote for betinget skadefelling og gjenværende kvote for lisensfelling for regionene 3, 5 og 6 per 16. august 2021. Totalt vil dette gi en kvote for lisensfelling på to bjørner i 2021, og kun i rovviltregion 3.

Tabell 2: Oversikt over opprinnelig kvote for betinget skadefelling og gjenværende kvote for lisensfelling for 2021 for de ulike rovviltregionene der rovviltnemnda har myndighet til å vedta kvote for betinget skadefelling og lisensfelling av bjørn. Total kvote inkluderer også vedtak for utvidet kvote for betinget skadefelling.

Region	Opprinnelige kvote for betinget skadefelling 2021	Antall bjørner felt og belastet kvoten (16.august)	Gjenværende kvote-kvote lisensfelling
Region 3	3	1	2
Region 5	3	3	0
Region 6	3	3	0
Total	9	5	2

Rovviltnemnda i region 7 - Nordland (møte 2.juni 2021)

Med bakgrunn i tapshistorikk og forekomsten av hannbjørner i prioriterte beiteområder i 2020 og våren 2021, anbefaler Rovviltnemnda at det åpnes for lisensfelling av én bjørn på Sør-Helgeland i 2021.

Rovviltnemnda i region 8 - Troms og Finnmark (møte 21.mai 2021)

Nemnda tilrårer å åpne for lisensfelling i B-området i Finnmark, mens det med bakgrunn i en negativ bestandsutvikling for bjørn i Troms, men fortsatt høyt skadepotensial, anbefales det at et eventuelt uttak gjøres ved skadefelling.

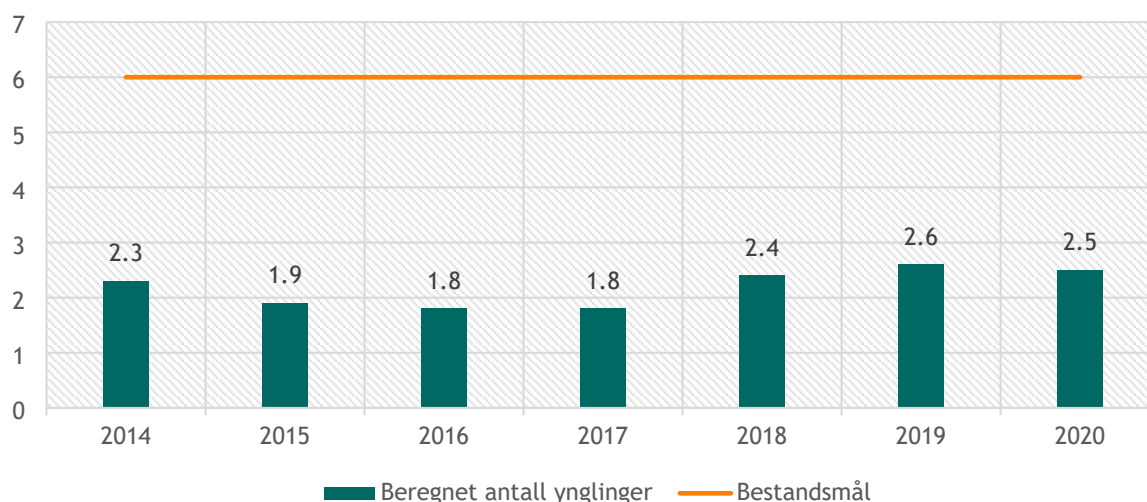
Det er i løpet av 2021 felt fire bjørner i region 8, tre av disse er felt i Troms.

Miljødirektoratets vurdering

Lisensfelling, og for gaupe kvotejakt, er det primære virkemidlet for å regulere bestanden av fredet rovvilt i Norge. Dette inkluderer både regulering av bestandsstørrelse og av bestandsutbredelse, på bakgrunn av hva bestandsstørrelsen og/eller utbredelsen medfører av potensiale ut fra prinsippet om en geografisk differensiert forvaltning. Skademotivert lisensfelling etter naturmangfoldloven § 18 b er forskjellig fra skadefelling, hvor den primære hensikten er å håndtere akutte skadesituasjoner ved å felle det skadegjørende individ.

Bestandsmålet for bjørn i Norge er på 13 årlige ynglinger. Utviklingen i brunbjørnbestanden i Norge går relativt sakte, og i region 7 og 8 ligger man fortsatt under bestandsmålet. I løpet av elleve år har estimatet for antall ynglinger kun økt fra 6 (5,7) til 9 (8,5) ynglinger (Figur 1). For region 8 er antall årlige ynglinger langt under bestandsmålet, og antallet har ligget stabilt over flere år (Figur 9).

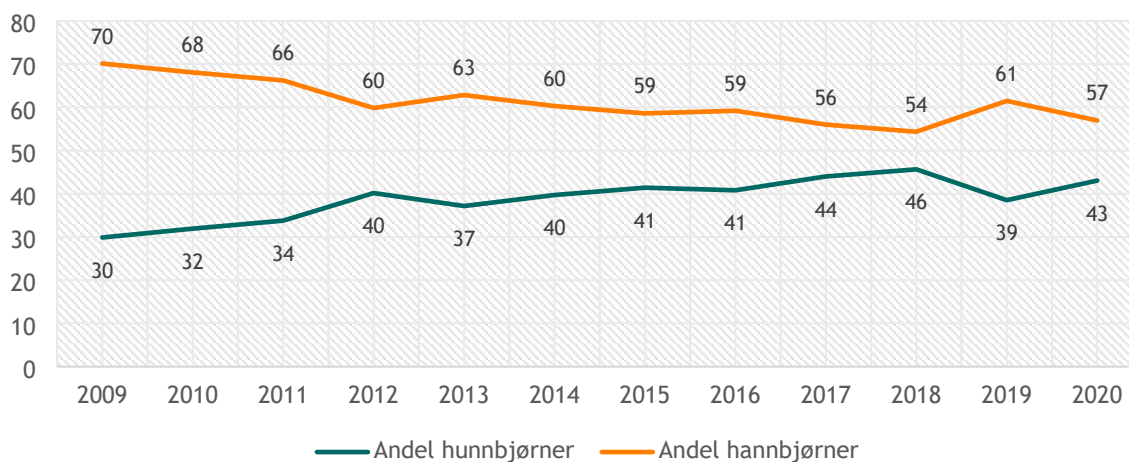
Bestandsutvikling region 8

Figur 9: Antall ynglinger beregnet for rovviltregion 8 for årene 2014 til 2020. Dataene er hentet fra de årlige overvåkningsrapportene på brunbjørn "DNA-analyse av prøver samlet i Norge" hos Rovdata.no.

I perioden 2009-2020 har det gradvis gått mot en jevnere kjønnsfordeling og andelen påviste hunnbjørner i Norge har økt fra 30 % i 2009 til 46 % i 2018 (Figur 8). Fra 2018 til 2019 ble andelen hunnbjørn redusert fra 46 % til 39 %, og lå på tilsvarende nivå som i 2014, mens i 2020 vises igjen en økning av andelen hunnbjørn opp til 43 % (Figur 10). Utviklingen blant hannbjørner og hunnbjørner er en følge av at forvaltningen av brunbjørn i Norge generelt er innrettet mot bevaring av hunnbjørner. Hunddyr er den mest begrensende faktoren for bestanders tilvekstpotensial, og at det er særlig viktig å ta hensyn til dette i forvaltningen av bjørn hvor den norske bestanden er godt under fastsatt bestandsmål og hvor det er et ønske om at bestanden skal øke mot bestandsmålet. Uttak av binner påvirker både nåværende og fremtidig bestandstall, og størst reduserende effekt kan forventes ved uttak av voksne binner i reproduktiv alder.

Kjønnsfordeling %

Figur 10: Utviklingen av andel registrerte hann- og hunnbjørner i Norge de siste 12 årene. Kilde: NINA rapport 1986.

Den norske delen av bestanden må ses i sammenheng med utviklingen på svensk side av fellesbestanden, som viser en generell nedgang. Uttak på skadefelling i grensenære områder på våren vil ha en særlig betydning for den norske delen av bestanden, og i 2020 (n=144) var uttaket betydeligere høyere sammenlignet med 2018 (n=41) (Figur 3). I tillegg er kvoten for lisensfelling i Sverige 2021 (n=501) betydelig høyere enn kvoten i 2020 (n=291).

Utviklingen i grenseområder i Finland og Russland er i mindre grad kjent eller sammenlignbar.

Et økende uttak av større og eldre hannbjørner i områder tilgrensende hunnbjørnområder kan ha en negativ påvirkning på ungeoverlevelsen som følge av en økt forekomst av infanticid, noe som på sikt kan påvirke bestandsmåloppnåelsen.

Antall påviste skader forårsaket av bjørn har hatt en generell nedgang siden 2009. Så langt i 2021 (16. august) er antall påviste bjørneskader noe høyere enn ved tilsvarende tidspunkt i beitesesongen i 2020. For region 7 og 8 er det siden 1. juni påvist 85 skader på sau forårsaket av bjørn. Skadene er avgrenset til et fåtall områder hovedsakelig utenfor bjørneforvaltningsområder, og ser ut til å skyldes én til flere bjørneindivider i hvert område (Figur 11).

Ut fra en totalvurdering av alle ovennevnte forhold anser Miljødirektoratet at det ikke finnes noen begrunnelse for lisensfelling for å regulere bjørnebestandens størrelse. Snarere er det et økende behov for vurdering av tiltak som kan bidra til å bringe bjørnebestanden i Norge nærmere vedtatt bestandsmål. Lisensfelling kan imidlertid være et virkemiddel også for å begrense bestandens utbredelse utfra prinsippet om en geografisk differensiert forvaltning. Forekomst av brunbjørn i beiteprioriterte områder kan medføre et vesentlig skadepotensiale, og lisensfelling utenfor bjørneforvaltningsområder kan være motivert ut fra dette skadepotensialet, selv om bestanden er under regionale og eller nasjonale bestandsmål. Lisensfellingkvoten i Norge fastsettes så sent som mulig under beitesesongen, før lisensfellingsperiodens start, for å ta hensyn til skadesituasjoner forårsaket av brunbjørn utenfor bjørneprioriterte områder.

Det er et ønske om å utvikle jakt og fellingsformer som sikrer økt alminneliggjøring av rovviltartene og bred deltagelse av lokale jegere. Stortinget har, gjennom rovviltforliket i 2011, sagt at det skal gis økt adgang til lisensfelling av hannbjørner slik at forekomsten av hannbjørner i prioriterte beiteområder reduseres. Nåværende trender i bestands- og skadeutvikling gir mindre rom til en bred adgang til lisensfelling også utenfor forvaltningsområder for brunbjørn i Norge.

Miljødirektoratet vurderer at det ikke er ønskelig å åpne for lisensfelling på bakgrunn av behov for regulering av bestandens utbredelse, motivert gjennom de skadesituasjoner som foreligger per dags dato, samt kjent aktivitet av brunbjørn i regionene.

Direktoratet vurderer videre, på bakgrunn av brunbjørnens bestandsstatus, utviklingen i brunbjørnbestanden de siste årene samt kjent avgang av brunbjørn så langt i år, at skadesituasjoner best løses gjennom skadefelling som virkemiddel.

Gjennom vedtak om skadefelling kan felling lettere rettes mot skadevoldende individ enn det er mulig gjennom lisensfelling.

Miljødirektoratet finner ikke grunnlag for å åpne for lisensfelling i regionene 7 og 8 i 2021.

Beslutning

Miljødirektoratet beslutter etter eget tiltak å ikke åpne for lisensfelling av bjørn innenfor rovviltregionene 7 og 8 i 2021.

Denne beslutningen er ikke et enkeltvedtak, og kan ikke påklages i henhold til forvaltningslovens bestemmelser.

Hilsen
Miljødirektoratet

Dette dokumentet er elektronisk godkjent

Susanne Hanssen
fung. seksjonsleder

Siv Grethe Aarnes
seniorrådgiver

Tenk miljø - velg digital postkasse fra e-Boks eller Digipost på www.norge.no.

Kopi til:

Vedlegg